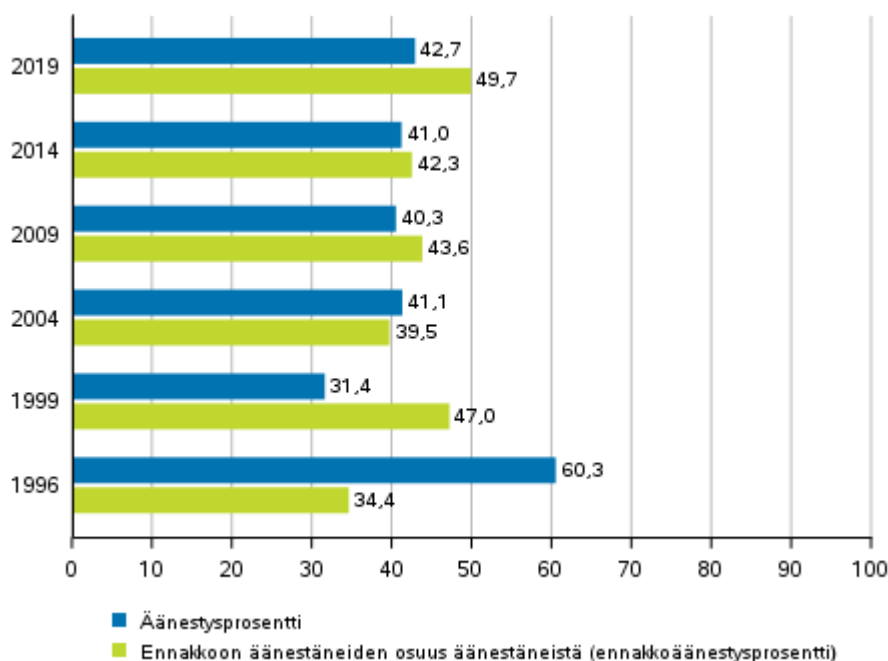


# Europarlamenttivaalit 2019, katsaus äänestämiseen europarlamenttivaaleissa

## Europarlamenttivaalit 2019, katsaus äänestämiseen

Tilastokeskus julkaisee tietoa vuoden 2019 europarlamenttivaaleissa äänestäneiden taustoista. Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti oli 42,7 eli 1,7 prosenttiyksikköä edellisiä europarlamenttivaaleja suurempi. Noin puolet äänestäneistä (49,7 %) äänesti ennakkoon. Yksityiskohtaista tietoa yksilötason taustatekijöiden vaikutuksesta äänestysaktiivisuuteen löytyy katsauksesta: Äänestäneet europarlamenttivaaleissa 2019.

### Äänestysprosentit (Suomessa asuvat Suomen kansalaiset) europarlamenttivaaleissa 1996–2019



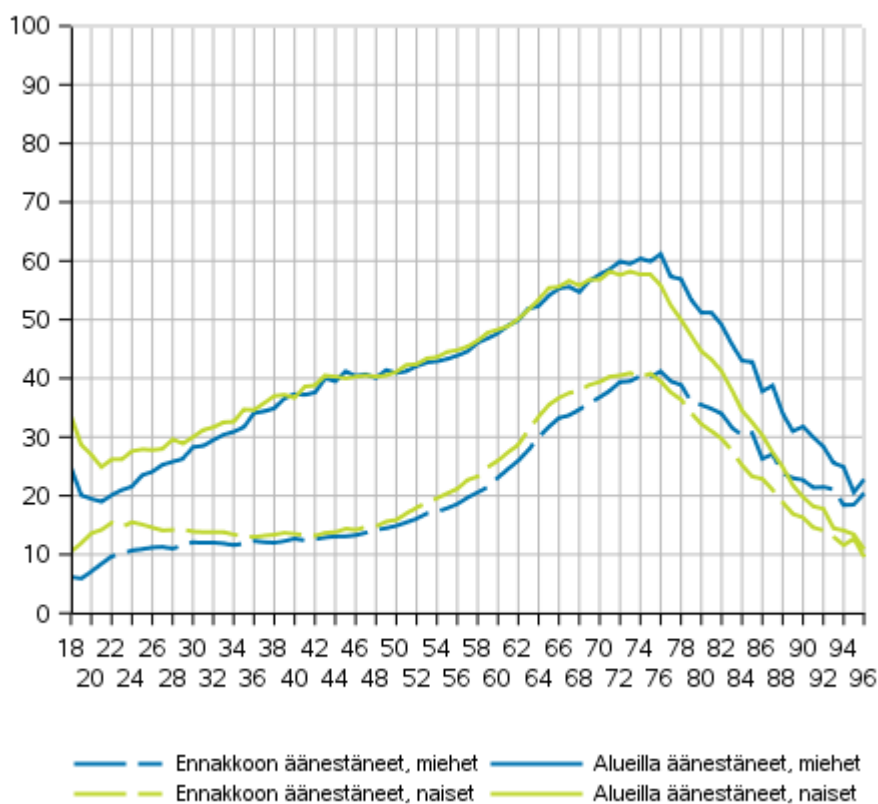
Sähköinen äänioikeusrekisteri oli käytössä 143 kunnassa, joista 88 kuntaa oli sellaisia, joista tieto saatiin kaikilta äänestysalueilta. Näistä 143 kunnasta saatiin siten tietoa myös vaalipäivänä äänestäneistä. Sähköinen äänioikeusrekisteri kattoi 41,9 prosenttia vuoden 2019 europarlamenttivaaleissa äänioikeutetuista.

Ennakkoon äänestäneistä aktiivisimpia olivat 75-vuotiaat (40,5 % äänioikeutetuista), suhteellisesti vähiten ennakkoon äänestäneitä oli 18-vuotiaiden äänioikeutettujen joukossa (8,3 %).

Niillä äänestysalueilla, joilta saatiin myös vaalipäivän äänestystieto, korkein äänestysprosentti oli 74-vuotiailla äänioikeutetuilla, joista äänesti 58,9 prosenttia. Naiset äänestivät koko maassa miehiä aktiivisemmin, ero miesten ja naisten äänestysprosentissa oli 1,7 prosenttiyksikköä.

Naiset äänestivät koko maassa ennakkoon miehiä aktiivisemmin 73-vuotiaiden ikäryhmään saakka. Äänestysprosentti alueilla, joilla oli käytössä sähköinen äänioikeusrekisteri, oli naisilla korkeampi erityisesti nuorten, 18–38-vuotiaiden äänioikeutettujen kohdalla.

**Ennakkoon äänestäneet koko maassa ja kaikki äänestäneet alueilla (Suomessa asuvat Suomen kansalaiset) sukupuolen ja iän mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %**



[Tietokantataulukot](#)

# Sisällys

1. Äänestäneet europarlamenttivaaleissa 2019.....	4
Analyysin aineisto.....	4
Aineiston kattavuus.....	5
Ikä ja sukupuoli.....	5
Pääasiallinen toiminta, koulutus ja perheasema.....	7
Tulotaso ja ammatti.....	11
Ulkomaalaistausta.....	14

## Taulukot

Taulukko 1. Ennakkoon äänestäneiden ja kaikkien äänestäneiden osuus äänioikeutetuista sukupuolen ja iän mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	6
Taulukko 2. Ennakkoon ja kaikkien äänestäneiden osuus iän ja koulutusasteen mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	9
Taulukko 3. Ennakkoon ja kaikkien äänestäneiden osuus äänioikeutetuista perheaseman mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	11
Taulukko 4. Äänioikeutettujen tulodesiilien alarajat 2019, euroa.....	12
Taulukko 5. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista sukupuolen ja kielen mukaan europarlamenttivaaleissa 2019.....	14
Taulukko 6. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista syntyperän ja iän mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	16

## Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Vaalipäivän äänestystiedot: äänioikeutettujen osuudet europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	17
Liitetaulukko 2. Äänioikeutettujen taustatekijöitä europarlamenttivaaleissa 2019.....	22

## Kuviot

Kuvio 1. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista iän mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	6
Kuvio 2. Äänioikeutetut ja ennakkoon äänestäneet koko maassa pääasiallisen toiminnan mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	7
Kuvio 3. Äänioikeutetut ja kaikki äänestäneet alueilla pääasiallisen toiminnan mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	8
Kuvio 4. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista tietyissä perheaseman ryhmissä europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	10
Kuvio 5. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista tulodesiileittäin europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	13
Kuvio 6. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista ammattiryhmän mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	14
Kuvio 7. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista kielen mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %.....	15
Europarlamenttivaalit, laatuseloste.....	23

# 1. Äänestäneet europarlamenttivaaleissa 2019

Tässä katsauksessa tarkastellaan europarlamenttivaaleissa 2019 äänioikeutettuja ja äänestäneitä eri taustatekijöiden mukaan. Tiedot äänioikeutetuista ja äänestäneistä on saatu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän äänioikeusrekisteristä. Yksilötason taustatiedot perustuvat Tilastokeskuksen aineistoihin, muun muassa väestö-, työssäkäynti- ja perhetilastoon sekä tutkintorekisteriin. Tarkastelun kohteena olevat ryhmät ovat yhtäältä vaaleissa äänioikeutetut ja ennakkoon äänestäneet koko maassa, toisaalta äänioikeutetut ja äänestäneet sellaisilla äänestysalueilla, joilla oli käytössä sähköinen äänioikeusrekisteri vuoden 2019 europarlamenttivaaleissa.

Sähköinen äänioikeusrekisteri mahdollistaa äänestysaktiivisuuden tarkastelun myös vaalipäivän äänien osalta. Tämä tieto antaa täydellisen kuvan äänestysaktiivisuudesta, sillä sen avulla voidaan huomioida luotettavasti myös äänestämättä jättäneet. Tämä ei ole mahdollista vain ennakkoon äänestäneet sisältävän aineiston kohdalla. Tässä katsauksessa viitataan ennakkoon äänestäneillä kaikkiin koko maassa ennakkoon äänestäneisiin ja kaikilla äänestäneillä em. alueilla asuneisiin vaalipäivänä ja ennakkoon äänestäneisiin äänioikeutettuihin.

Katsauksessa esitetyt tiedot kaikista äänestäneistä eivät kata koko maata tai kaikkia äänioikeutettuja. Kaikilla äänestäneillä viitataankin tässä katsauksessa äänestystapahtumaan niillä alueilla, joilta tieto oli saatavissa. Tässä katsauksessa esitetyt tietoja ei ole muokattu mitenkään, esim. painottamalla aineistoa taustatekijöiden perusteella, vaan jakaumat esitetään sellaisina kuin ne aineistossa ovat. Toisin sanoen, kaikista äänestäneistä alueilla esitetyt tiedot koskevat niitä kuntia, äänestysalueita ja äänioikeutettuja, joista tieto oli saatavilla.

## Analyysin aineisto

Analyyseissä on mukana kaksi toisistaan erillistä, mutta osittain päällekkäistä äänestäjäryhmää. Katsauksen tekstissä, taulukoissa ja kuvioissa käytetään näistä äänestäjäryhmistä seuraavia termejä:

1. *Ennakkoon äänestäneet*, joka kattaa kaikki europarlamenttivaaleissa ennakolta äänestäneet koko maassa;
2. *Kaikki äänestäneet alueilla*, joka kattaa sekä ennakkoon että vaalipäivänä äänestäneet (s.o. kaikki äänestäneet) niillä äänestysalueilla, joilla oli käytössä sähköinen äänioikeusrekisteri.

Katsauksessa käytetyt äänestäjäryhmät eivät ole toisensa poissulkevia. Koko maan ennakkoon äänestäneet sisältää myös em. alueilla ennakkoon äänestäneet äänioikeutetut. Kaikki äänestäneet alueilla kattaa myös kaikki ko. alueilla asuneet ennakolta äänestäneet. Näin ollen ryhmä ”ennakkoon äänestäneet” kuvaa nimensä mukaisesti ennakkoon äänestäneitä äänioikeutettuja koko maassa, ryhmä ”kaikki äänestäneet alueilla” kattaa vaalipäivänä ja ennakkoon äänestäneet rajatussa määrässä äänestysalueita.

Katsauksen aineisto on rajattu Suomessa asuviin Suomen kansalaisiin, aineisto ei siis sisällä vaaleissa äänioikeutettuja Suomessa asuneita muiden EU-maiden kansalaisia. Europarlamenttivaaleissa 2019 oli yhteensä 4 256 326 näin rajattua äänioikeutettua. Näistä äänioikeutetuista äänesti ennakolta 904 404, eli 21,2 prosenttia kaikista äänioikeutetuista.

Äänestysalueilla, joista saadaan tieto myös vaalipäivän äänestämisestä, oli yhteensä 1 782 138 äänioikeutettua. Täydellinen äänestystieto saadaan siis 41,9 prosentista äänioikeutetuista. Äänioikeutetuista, joista saatiin 2019 europarlamenttivaaleissa myös vaalipäivän äänestystieto, oli 99,2 prosenttia samoja kuin vastaavassa ryhmässä vuoden 2019 eduskuntavaalien kohdalla.

Kaikkiin äänioikeutettuihin ei pystytä yhdistämään kaikkia yksilötason taustatekijöitä. Yksittäisten analyysissä käytettyjen taustamuuttujien kohdalla em. äänioikeutettujen lukumäärät saattavatkin olla em. lukuja pienempiä. Käytännössä tämä näkyy mm. siinä, että kuvioissa ja taulukoissa esitetyt tietyt jakaumat saattavat vaihdella hieman muuttujittain.

## Aineiston kattavuus

Kunnat ja äänestysalueet, joilta saatiin kaikki äänestystiedot, eivät jakaudu täysin tasaisesti koko maan tasolla. Tietoa myös vaalipäivän äänestämisestä saatiin yhteensä 143 kunnasta, 88 kunnasta tieto saatiin kokonaan, osasta äänestysalueita tieto saatiin 55 kunnasta.

Vaalipäivän äänestystietoa saatiin kaikista Manner-Suomen vaalipiireistä. Tietojen kattavuus kuitenkin vaihteli vaalipiireittäin. Kattavin tieto saatiin Keski-Suomen vaalipiiristä, 83,0 prosentista vaalipiirin äänioikeutetuista. Koko maan keskimääräistä tasoa kattavampaa tietoa saatiin myös Oulun (74,8 % äänioikeutetuista), Lapin (70,7 %), Pirkanmaan (59,5 %), Uudenmaan (48,1 %) ja Satakunnan (48,0 %) vaalipiireistä. Pienin kattavuus vaalipäivän äänestystiedoissa oli Helsingin vaalipiirissä, josta tieto saatiin vain kahdelta äänestysalueelta ja 1,4 prosentista äänioikeutettuja. Toisin sanoen käytettävissä olevassa aineistossa Helsingin vaalipiirin äänioikeutetut ovat selvästi aliedustettuina. (ks. Liitetaulukko 1.)

Liitetaulukossa 2. tarkastellaan äänioikeutettujen taustatekijöitä koko maassa ja alueilla, joista saatiin täydellinen äänestystieto. Europarlamenttivaaleissa 2019 äänioikeutetut olivat keskimäärin 51,0-vuotiaita. Tältä osin alueiden äänioikeutetut eivät merkittävästi eroa äänioikeutetuista koko maassa. Äänioikeutetuista miehiä oli koko maassa 48,6 prosenttia, suhteellisesti yhtä paljon kuin alueilla.

Koko maan äänioikeutettujen käytettävissä olevien tulojen mediaani on hieman alueiden äänioikeutettuja suurempi. Ero on noin 300 euroa vuodessa.

Koulutusasteen osalta tarkasteltavat alueet eivät oleellisesti poikkea koko maasta. Koko maassa äänioikeutetut olivat keskimäärin hieman korkeammin koulutettuja kuin tarkastelluilla sähköisen äänioikeusrekisterin alueilla. Ero näkyy käytännössä vain korkeimmassa tarkastellussa koulutusryhmässä. Ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkijakoulutuksen suorittaneita oli koko maassa 1,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin alueilla. Koulutuksen kohdalla Helsingin vaalipiirin aliedustus ja muun muassa Turun ja Espoon puuttuminen aineistosta vaikuttaa jakaumiin.

Erot pääasiallisen toiminnan luokissa ovat pieniä kaikkien äänioikeutettujen ja alueilla asuneiden äänioikeutettujen välillä. Koko maassa työllisiä oli hieman (0,5 prosenttiyksikköä) alueita enemmän, vastaavasti alueilla oli enemmän opiskelijoita (0,5 prosenttiyksikköä). Eläkeläisiä sen sijaan oli alueilla ja koko maassa suhteellisesti saman verran.

Alueilla oli koko maata hieman enemmän (1,8 prosenttiyksikköä) suomenkielisiä äänioikeutettuja. Puolueiden kannatus europarlamenttivaaleissa 2019 erosi hieman alueiden ja koko maan välillä. Alueilla Keskustan, Perussuomalaisten ja SDP:n kannatus oli hieman koko maata suurempaa. Vastaavasti Kokoomuksen, Vihreiden ja RKP:n kannatus oli alueilla koko maata pienempää. Muiden puolueiden kannatuksessa ei ollut merkittäviä eroja alueiden ja koko maan välillä.

Liitetaulukoissa 1. ja 2. esitetyt tekijät on syytä ottaa huomioon, yleistettäessä kaikkien sähköisen äänioikeusrekisterin alueilla äänestäneistä saatuja tietoja kaikkiin äänioikeutettuihin.

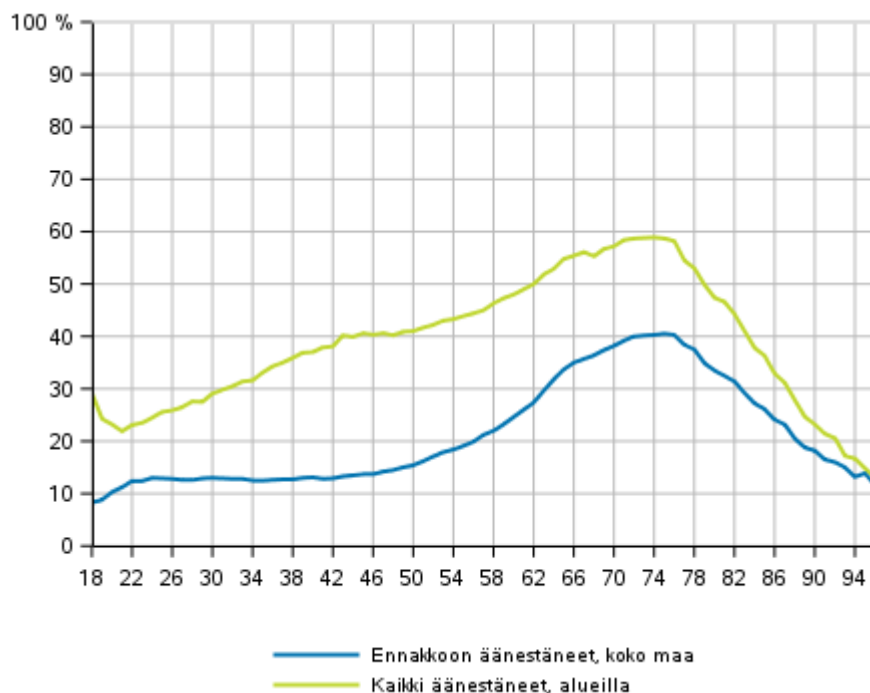
## Ikä ja sukupuoli

Vuoden 2019 europarlamenttivaaleissa äänesti ennakkoon 904 404 äänioikeutettua Suomessa asuvaa Suomen kansalaista, mikä on 21,2 prosenttia kaikista Suomessa asuvista äänioikeutetuista. Tilastokeskuksen ilmoittama ennakoäänestysprosentti on 49,7. Ennakoäänestysprosentti saadaan laskemalla ennakkoon äänestäneiden osuus äänestäneistä. Tässä katsauksessa äänestäneitä tarkastellaan suhteessa äänioikeutettuihin, joten ilmoitetut prosenttiluvut ovat ennakoäänestysprosenttia pienempiä.

Äänestysalueilla, joilta saatiin kaikki äänestystiedot, äänensä vaaleissa antoi yhteensä 726 467 äänioikeutettua, eli 40,8 prosenttia alueiden äänioikeutetuista. Ennakkoon näillä alueilla äänesti 21,1 ja vaalipäivänä 19,7 prosenttia äänioikeutetuista.

Ikä vaikutti selvästi äänestämiseen. Ennakkoon koko maassa äänestäneiden osuus äänioikeutetuista ylittää 30 prosentin osuuden 64 ikävuoden kohdalla, jonka jälkeen osuus kasvaa aiempaa nopeammin. Ennakkoon äänestäminen oli yleisintä 75-vuotiaiden joukossa, joista 40,5 prosenttia äänesti ennakkoon. Ennakkoon äänestäneiden osuus laskee alle 30 prosentin 83-vuotiaiden ikäryhmässä. (Kuvio 1.)

**Kuvio 1. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista iän mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %**



Alueilla, joilta saatiin myös vaalipäivän äänestystieto, 18-vuotiaiden äänestysprosentti oli 29,1. Äänestysprosentti putoaa 21,9 prosenttiin 21-vuotiaiden ryhmässä. Tämän jälkeen äänestysprosentti kasvaa verrattain tasaisesti 43-vuotiaiden ikäryhmän 40,2 prosenttiin. Äänestysprosentti on korkeimmillaan 74-vuotiaiden ryhmässä (58,9 %). Äänestysprosentti laskee 79 vuotta täyttäneillä alle 50 prosentin, 21-vuotiaiden taso alittuu 91-vuotiaiden ikäryhmässä. (Kuvio 1.)

Naiset äänestivät miehiä aktiivisemmin erityisesti nuoremmissa ikäryhmissä. Koko maassa äänioikeutetuista naisista äänesti ennakkoon 22,5 prosenttia, 2,6 prosenttiyksikköä miehiä enemmän.

Kaikki äänestäneet huomioiva äänestysprosentti oli naisilla hieman miehiä suurempi, naisista äänesti 0,9 prosenttiyksikköä miehiä useampi. Ikäryhmittäin tarkasteltuna naiset äänestivät miehiä aktiivisemmin kaikissa, paitsi 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmissä, tosin 35–54-vuotiaiden ryhmissä erot sukupuolten äänestysaktiivisuudessa ovat pieniä. Suurin ero äänestysaktiivisuudessa sukupuolten välillä on nuorimmissa ikäryhmissä, 18–24-vuotiaissa. (Taulukko 1.)

**Taulukko 1. Ennakkoon äänestäneiden ja kaikkien äänestäneiden osuus äänioikeutetuista sukupuolen ja iän mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %**

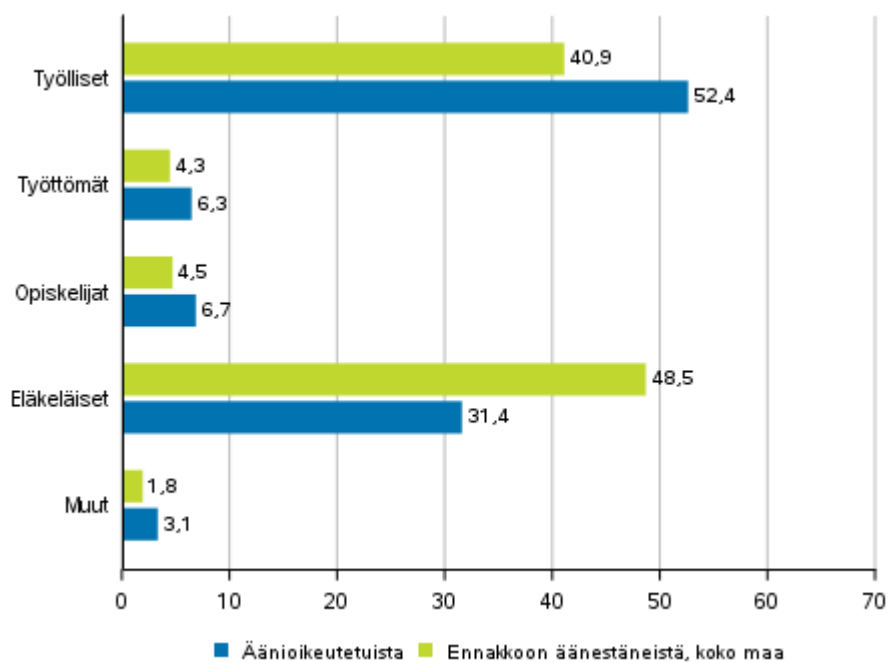
Ikä-luokka	Yhteensä		Miehet		Naiset	
	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla
Yhteensä	21,2	40,8	19,9	40,3	22,5	41,2
18-19	8,6	26,7	6,1	22,4	11,2	31,1
20-24	11,9	23,3	9,2	20,3	14,7	26,4
25-34	12,8	28,5	11,5	27,1	14,1	29,9
35-44	12,9	36,8	12,4	36,3	13,4	37,4
45-54	15,8	41,5	15,1	41,4	16,5	41,5
55-64	24,5	47,9	22,9	47,5	26,0	48,2
65-74	37,5	57,0	36,2	57,1	38,8	56,9
75-	30,9	43,5	34,2	49,7	28,8	39,6

## Pääasiallinen toiminta, koulutus ja perheasema

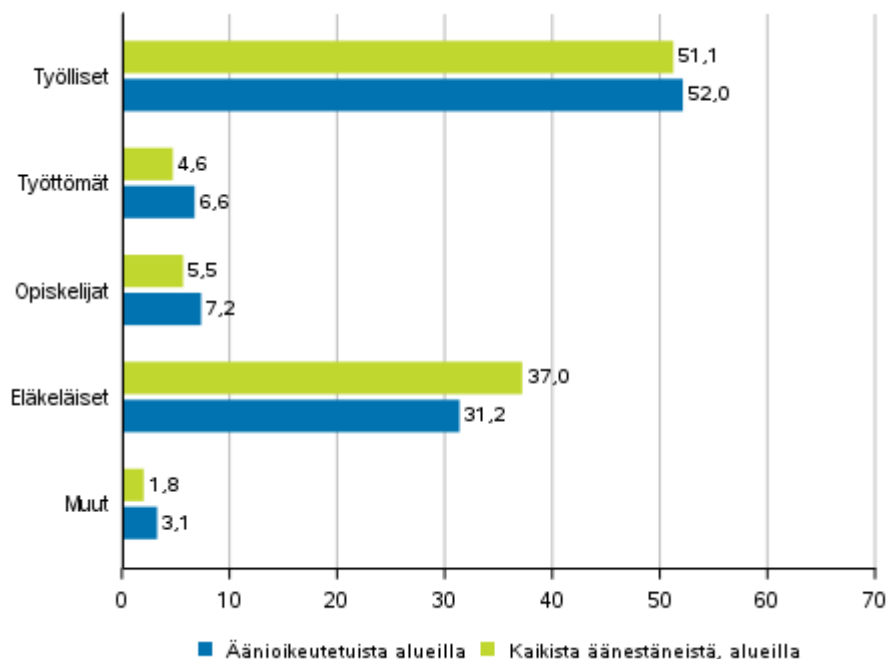
Pääasiallisen toiminnan ryhmien tarkastelussa korostuu eläkeläisten aktiivisuus äänestäjinä. Pääasiallisen toiminnan ryhmistä eniten koko maassa äänestivät ennakkoon juuri eläkeläiset, joita oli 48,5 prosenttia kaikista ennakkoon äänestäneistä. Muissa pääasiallisen toiminnan ryhmissä ennakkoon äänestäneitä oli suhteellisesti vähemmän kuin oli heidän osuutensa äänioikeutettujen joukossa. (Kuvio 2.)

Myös kaikista äänestäneistä vain eläkeläisten ryhmän osuus on suurempi kuin ryhmän vastaava osuus kaikista äänioikeutetuista. Äänestäneiden osuus muissa pääasiallisen toiminnan ryhmissä jäi siis alle ryhmien suhteellisen koon äänioikeutetuista. (Kuvio 3.)

**Kuvio 2. Äänioikeutetut ja ennakkoon äänestäneet koko maassa pääasiallisen toiminnan mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %**



**Kuvio 3. Äänioikeutetut ja kaikki äänestäneet alueilla pääasiallisen toiminnan mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %**



Korkea koulutus lisää äänestämisen todennäköisyyttä myös europarlamenttivaaleissa. Ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkijakoulutuksen suorittaneiden äänestysprosentti oli alueilla 41,7 prosenttiyksikköä pelkän perusasteen koulutuksen suorittaneita äänioikeutettuja suurempi.

Iän yhteys äänestysaktiivisuuteen näkyy myös koulutusryhmien kohdalla, joissa käytännössä kaikissa äänestysaktiivisuus kasvaa iän myötä, vanhinta ikäryhmää lukuun ottamatta. Yli 80 prosentin äänestysaktiivisuuteen päästään vähintään alemman korkeakoulututkinnon suorittaneiden 65–74-vuotiaiden ryhmissä. (Taulukko 2.)

Taulukko 2 osoittaa myös, että alimman korkea-asteen tutkintojen koulutus on Suomessa lopetettu eikä niitä enää suoriteta. Sen vuoksi ko. koulutustason suorittaneiden ikärakenne poikkeaa muista koulutustasoryhmistä. Alimman korkea-asteen koulutus kattaa keskiasteen yläpuolella olevat tutkinnot, jotka eivät ole ammattikorkeakoulututkintoja.



**Taulukko 2. Ennakkoon ja kaikkien äänestäneiden osuus iän ja koulutusasteen mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %**

		Yhteensä	Perus-aste	Toinenaste	Alin korkeaste	Alempi korkeakouluste	Ylempi korkeakouluste, tutkijakoulutus
Yhteensä	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	21,2	16,7	17,2	32,4	24,3	34,0
	Kaikki äänestäneet, alueilla	40,8	29,2	33,7	58,1	51,4	70,9
18-24	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	11,0	7,7	13,2	..	28,2	..
	Kaikki äänestäneet, alueilla	24,2	22,3	25,1	..	46,9	..
25-34	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	12,8	5,0	9,1	9,4	18,8	28,5
	Kaikki äänestäneet, alueilla	28,5	10,8	22,0	19,2	41,8	61,4
35-44	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	12,9	6,4	9,1	11,9	14,6	22,6
	Kaikki äänestäneet, alueilla	36,8	15,9	26,7	38,1	44,1	63,5
45-54	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	15,8	8,6	12,3	17,5	18,6	26,1
	Kaikki äänestäneet, alueilla	41,5	20,3	31,7	47,0	51,5	70,0
55-64	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	24,5	15,0	20,2	29,8	33,1	40,2
	Kaikki äänestäneet, alueilla	47,9	29,1	40,3	57,7	65,3	77,8
65-74	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	37,5	27,0	34,4	48,8	54,9	60,3
	Kaikki äänestäneet, alueilla	57,0	42,7	53,8	71,8	80,3	86,4
75-	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	30,9	22,4	32,8	47,6	53,4	60,6
	Kaikki äänestäneet, alueilla	43,5	33,0	47,3	64,6	71,1	80,0

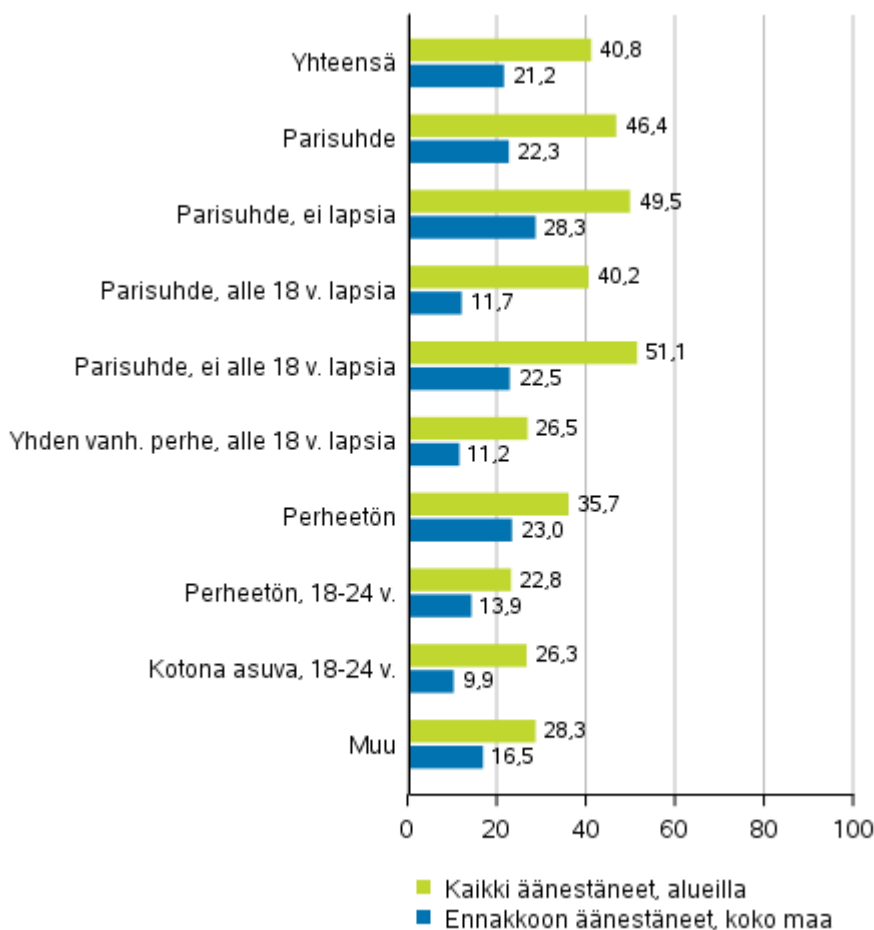
Äänestäneiden perheasemaa tarkastellaan eräiden perheaseman luokkien avulla. Huomiota kiinnitetään avio- tai avoliitossa eläviin (parisuhde) ja perheettömiin, lasten lukumäärään sekä äänioikeutettujen ikään.

Parisuhteessa elävät äänestivät alueilla selvästi perheettömiä aktiivisemmin, parisuhteessa elävien äänestysprosentti oli yli 10 prosenttiyksikköä suurempi kuin perheettömillä. Yhden vanhemman perheen vanhempien äänestysaktiivisuus jäi 26,5 prosenttiin.

Tarkasteltaessa nuorten, 18–24-vuotiaiden äänioikeutettujen äänestysaktiivisuutta, voidaan havaita, että kotona (vanhempiansa kanssa) asuvien äänestysprosentti on korkeampi kuin saman ikäisten perheisiin kuulumattomien. Perheisiin kuulumattomat sisältävät sekä yksin että muun tai muiden henkilöiden kanssa asuvat. Ero ryhmien äänestysaktiivisuudessa alueilla on hieman alle 4 prosenttiyksikköä.

Äänestäneiden ikäryhmittäinen tarkastelu ei oleellisesti muuta kuvaa perheaseman vaikutuksesta. Pääsääntöisesti äänestysprosentti kasvaa kaikissa perheaseman ryhmissä iän myötä, lukuun ottamatta vanhinta, 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmää. Perheaseman kohdalla ryhmä “Muu” sisältää kotona asuvat yli 24-vuotiaat, aikuisen lapsen kanssa asuvat yhden vanhemman perheen vanhemmat, laitosväestön ja luokittelemattomat henkilöt sekä henkilöt, joiden perheasemasta ei ole tietoa. (Kuvio 4., Taulukko 3.)

**Kuvio 4. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista tietyissä perheaseman ryhmissä europarlamenttivaaleissa 2019, %**



**Taulukko 3. Ennakkoon ja kaikkien äänestäneiden osuus äänioikeutetuista perheaseman mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %**

		Yhteensä	Pari- suhde	Pari- suhde, ei lapsia	Pari- suhde, alle 18 v. lapsia	Pari- suhde, ei alle 18 v. lapsia	Yhden vanh. perhe, alle 18 v. lapsia	Per- heetön	Muu
Yhteensä	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	21,2	22,3	28,3	11,7	22,5	11,2	23,0	16,5
	Kaikki äänestäneet, alueilla	40,8	46,4	49,5	40,2	51,1	26,5	35,7	28,3
18-24	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	11,0	9,9	10,8	3,5	..	3,3	13,9	8,4
	Kaikki äänestäneet, alueilla	24,2	21,5	22,6	13,5	..	6,3	22,8	12,9
25-34	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	12,8	11,7	14,8	8,2	..	5,6	15,2	12,7
	Kaikki äänestäneet, alueilla	28,5	30,6	33,9	27,2	..	12,3	27,8	24,5
35-44	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	12,9	11,9	16,2	10,9	8,5	10,1	17,0	14,6
	Kaikki äänestäneet, alueilla	36,8	39,6	39,4	39,7	27,3	25,4	33,1	26,1
45-54	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	15,8	14,8	16,8	13,7	15,3	14,4	19,0	16,3
	Kaikki äänestäneet, alueilla	41,5	45,0	40,1	47,7	44,3	34,7	34,4	31,0
55-64	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	24,5	24,6	25,7	19,4	23,1	19,4	24,9	21,6
	Kaikki äänestäneet, alueilla	47,9	52,0	51,0	54,4	54,6	42,2	40,2	36,7
65-74	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	37,5	39,3	39,8	29,1	33,6	31,0	34,8	27,9
	Kaikki äänestäneet, alueilla	57,0	61,6	61,7	60,3	59,7	58,1	48,9	38,9
75-	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	30,9	36,5	36,9	..	27,6	..	27,1	14,6
	Kaikki äänestäneet, alueilla	43,5	53,2	53,5	..	45,7	..	36,3	19,9

## Tulotaso ja ammatti

Äänestäneiden ja äänioikeutettujen tulotasoja tarkastellaan käytettävissä olevien rahatulojen avulla. Tulotiedot on saatu viimeksi vahvistetusta verotuksesta vuodelta 2017. Käytettävissä olevat rahatulot tarkoittavat

verojen jälkeisiä rahatuloja. Nämä koostuvat työ- ja omaisuustuloista, työhön liittyvistä luontoiseduista sekä tulonsiirroista.

Katsauksen aineistossa äänioikeutettujen tulot on jaettu desiileihin. Tulojen desiilit saadaan järjestämällä äänioikeutetut tulojen mukaan ja jakamalla joukko kymmeneen yhtä suureen osaan. Tällä tavalla muodostetuissa ryhmissä on jokaisessa kaikkien äänioikeutettujen (koko maa) kohdalla noin 425 000 äänioikeutettua. Alueilla, joilta saatiin tieto myös vaalipäivän äänestämisestä, sijoittuu näin muodostettuihin ryhmiin noin 178 000 äänioikeutettua kuhunkin.

Koko maan tasolla aineistosta puuttuu tulotieto noin 7 500 äänioikeutetulta. Myös vaalipäivän äänet sisältävien alueiden aineistosta tulotieto puuttui noin 2 400 äänioikeutetulta. Kaikkien äänioikeutettujen käytettävissä olleiden tulojen mediaani oli 21 500 euroa, tarkastelluilla rajatuilla alueilla vastaava mediaanitulo oli 21 200 euroa. Suurituloisimpaan tulokymmenykseen koko maassa kuuluneiden äänioikeutettujen käytettävissä olevat tulot olivat vähintään 39 648 euroa, tarkastelluilla alueilla vastaavasti 38 410 euroa vuodessa. Alimpaan tulokymmenykseen kuuluneiden tulot olivat koko maan äänioikeutettujen kohdalla enintään 9 359 euroa ja alueilla 9 167 euroa vuodessa. (Taulukko 4.)

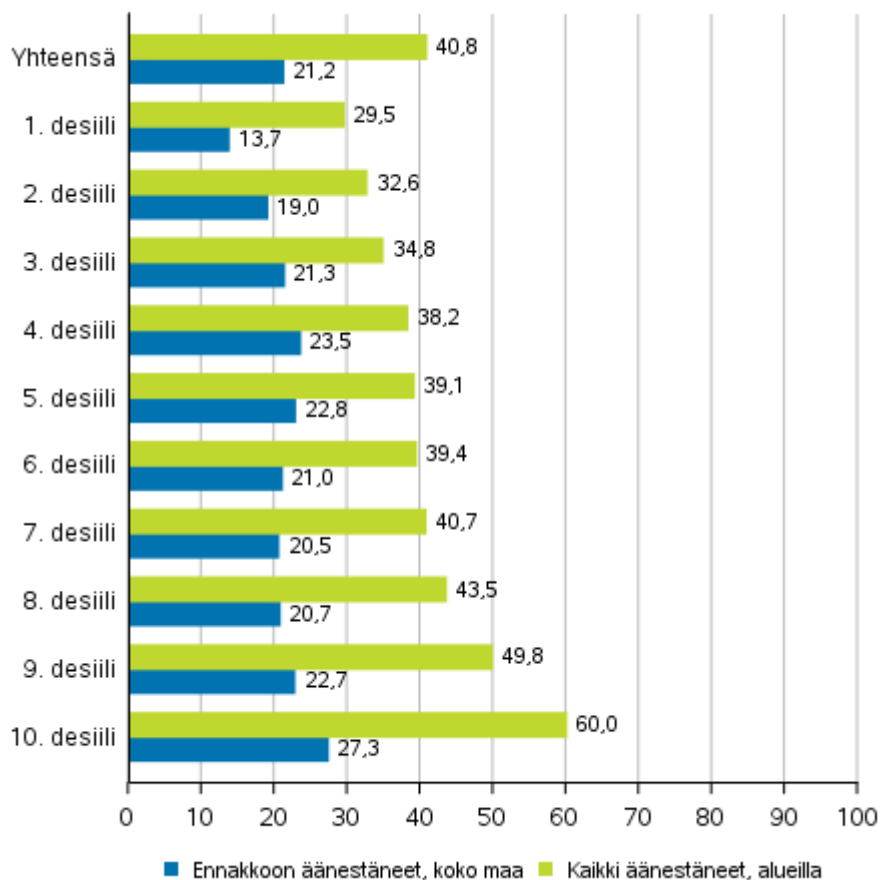
#### Taulukko 4. Äänioikeutettujen tulodesiilien alarajat 2019, euroa

Desiili	Kaikki äänioikeutetut	Äänioikeutetut alueilla
1. desiili	0	0
2. desiili	9 260	9 168
3. desiili	13 102	13 029
4. desiili	15 698	15 571
5. desiili	18 419	18 191
6. desiili	21 477	21 163
7. desiili	24 540	24 184
8. desiili	27 727	27 288
9. desiili	31 972	31 335
10. desiili	39 648	38 410

Koko maan tasolla tuloilla ei kokonaisuudessaan ole suurta yhteyttä ennakkoon äänestämiseen. Alimmissa tulodesiilissä ennakkoon äänestäminen on suhteellisesti vähäisempää kuin korkeammassa tuloluokissa. Toisesta tulodesiilistä alkaen ennakkoon äänestämisen asteessa ei tapahdu suuria muutoksia, ennakkoon äänestäneiden osuus vaihtelee näissä luokissa 19,0 ja 27,3 prosentin välillä. (Kuvio 5.)

Tarkasteltaessa kaikkia äänestäneitä alueilla, tulojen vaikutus äänestysaktiivisuuteen on selvä. Ylimmissä tuloluokissa äänestäminen on säännönmukaisesti pienituloisempia yleisempää. Sen sijaan 4.–7. tulodesiileissä äänestysprosentti sijoittuu 40 prosentin tuntumaan. Ylimpään tulodesiiliin kuuluneista äänesti kaikkiaan 60,0 prosenttia. Sen sijaan alimmissa tulodesiilissä äänestysaktiivisuus jäi 29,5 prosenttiin. Ero pieni- ja suurituloisimpien äänestysaktiivisuudessa oli siten yli 30 prosenttiyksikköä. (Kuvio 5.)

**Kuvio 5. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista tulodesiileittäin europarlamenttivaaleissa 2019, %**

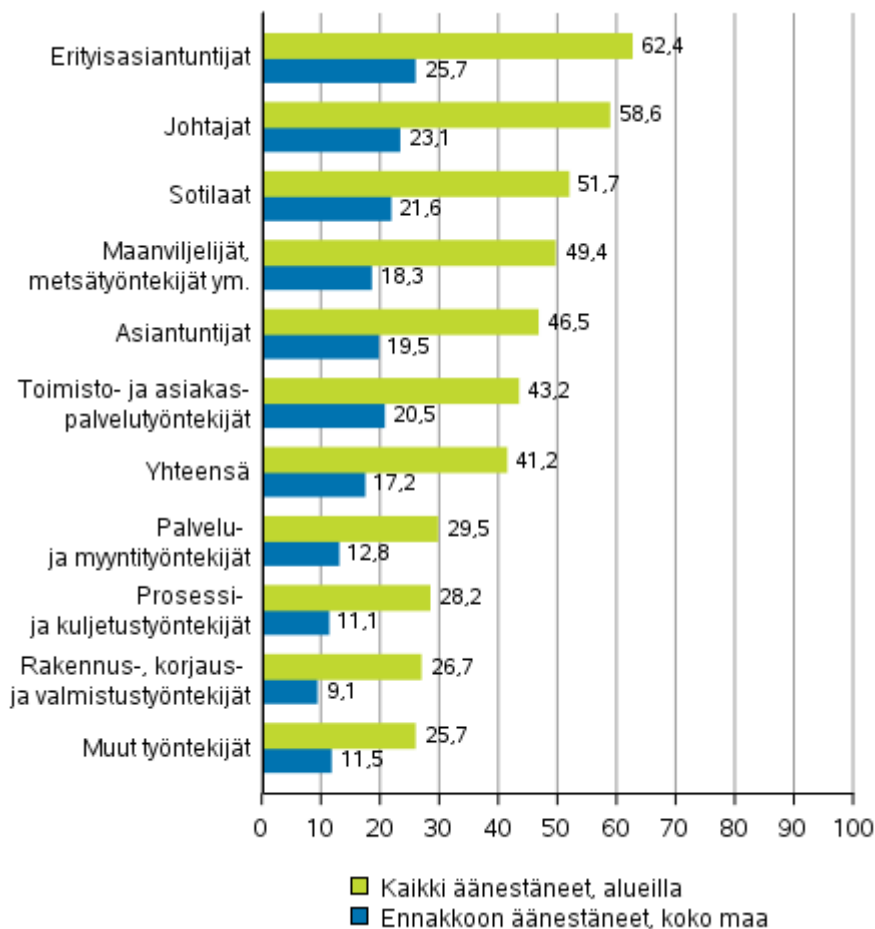


Äänioikeutettujen ammattia tarkastellaan ammattiluokituksen avulla. Aineistossa käytetty ammattitieto on vuodelta 2016. Ammatti päätellään vuoden viimeisenä päivänä henkilöille, jotka ovat pääasiallisen toiminnan mukaan työllisiä. Vuoden 2019 europarlamenttivaalien äänioikeutetuista ammattitieto löytyy koko aineistossa noin 2 100 000 äänioikeutetulle. Tarkastelluilla alueilla vastaava tieto on noin 870 000 äänioikeutetulla.

Kaikkien sellaisten äänioikeutettujen, joista on aineistossa ammattitieto, äänestysprosentti tarkastelluilla alueilla oli 41,2. Ammattiryhmistä korkein äänestysprosentti oli erityisasiantuntijoilla, 62,4 prosenttia. Yli 50 prosentin taso ylittyi myös johtajien ja sotilaiden kohdalla. (Kuvio 6.)

Äänestysaktiivisuus oli ammattiryhmistä matalin muiden työntekijöiden ryhmässä, jossa äänestysaktiivisuus jäi 25,7 prosenttiin, eli yli 15 prosenttiyksikköä ammattiryhmien keskiarvon alapuolelle. Muut työntekijät -luokka sisältää avustavia, rutiiniluonteisia tai vähän koulutusta vaativia tehtäviä.

**Kuvio 6. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista ammattiryhmän mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %**



## Ulkomaalaistausta

Äänioikeutettujen ja äänestäneiden taustaa tarkastellaan kielen ja syntyperän avulla. Suomen- ja saamenkielisten äänestysaktiivisuudessa ei ollut eroa kaikkiin äänioikeutettuihin, sen sijaan ruotsinkielisten äänestysprosentti oli yli 12 prosenttiyksikköä suurempi kuin kaikkien äänioikeutettujen äänestysprosentti.

Kaikista äänioikeutetuista suomenkielisiä oli 92,1, ruotsinkielisiä 5,2 ja muunkielisiä 2,5 prosenttia. Alueilla, joista saatiin tieto kaikista äänestäneistä, äidinkielenään suomea puhui 93,9, ruotsia 4,0 ja muita kieliä 2,0 prosenttia. Saamenkielisten osuus molemmissa tapauksissa oli 0,03 prosenttia.

**Taulukko 5. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista sukupuolen ja kielen mukaan europarlamenttivaaleissa 2019**

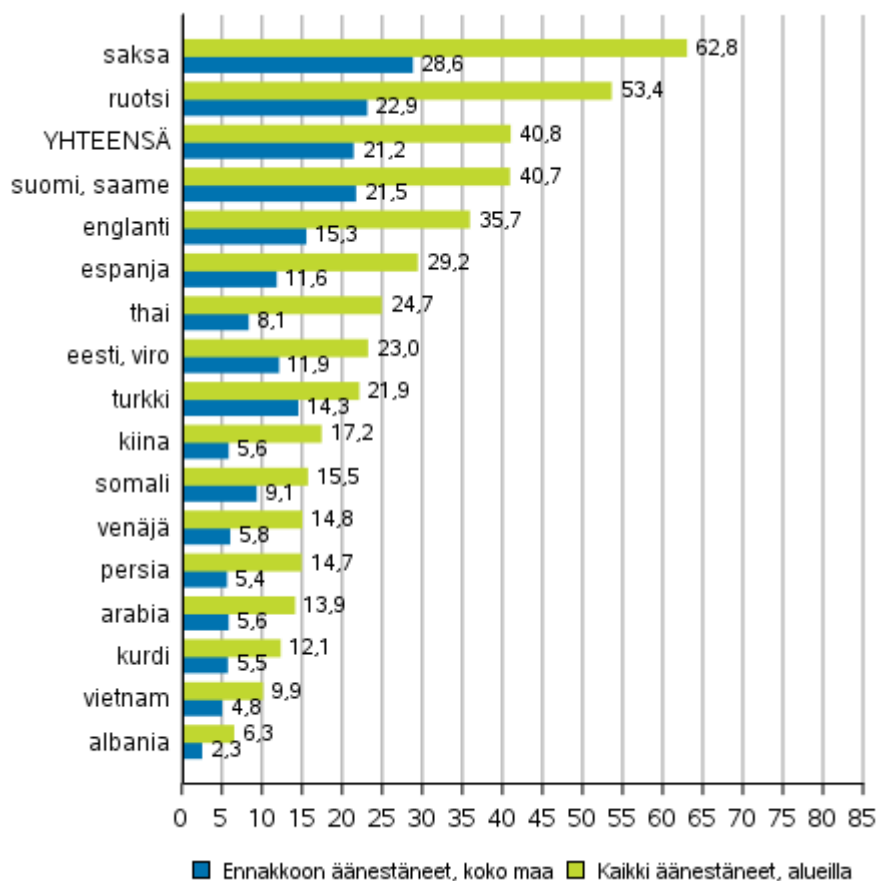
Suku- puoli	Yhteensä		Suomi, saame		Ruotsi		Muu kieli	
	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla
Yhteensä	21,2	40,8	21,5	40,7	22,9	53,4	8,0	18,3
Miehet	19,9	40,3	20,2	40,2	21,1	52,2	8,5	18,8
Naiset	22,5	41,2	22,8	41,2	24,8	54,6	7,7	17,9

Vieraskielisten äänestysaktiivisuus jäi selvästi matalammaksi kuin kotimaisia kieliä puhuvilla. Ennakkoon koko maassa äänioikeutetuista vieraskielisistä äänesti 8,0 prosenttia. Vastaavasti kaikista alueilla

äänioikeutetuista vieraskielisistä äänesti 18,3 prosenttia, yli 22 prosenttiyksikköä kaikkia äänioikeutettuja vähemmän. (Taulukko 5.)

Kieliryhmien äänestysaktiivisuuden tarkempi tarkastelu osoittaa, että korkein kaikista alueilla annetuista äänistä laskettu äänestysprosentti oli saksankielisillä (62,8 %). Ruotsinkielisten äänestysprosentti oli 53,4, suomen- ja saamenkielisten vastaavasti 40,7. Kuvioon 7 on valittu lukumääräisesti suurimmat kieliryhmät niillä alueilla, joista saatiin tieto myös vaalipäivän äänestämisestä. (Kuvio 7.)

**Kuvio 7. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista kielen mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %**



Ikäryhmittäin ja syntyperän mukaan tarkasteltuna nuorten äänestysaktiivisuus jäi vanhempia ikäryhmiä matalammaksi sekä suomalaistaustaisten että ulkomaalaistaustaisten joukossa. Tämä näkyy niin koko maassa ennakkoon äänestäneiden kuin kaikkien alueilla äänestäneidenkin kohdalla. Kaikkien alueilla äänestäneiden kohdalla ero suomalaistaustaisten ja ulkomaalaistaustaisten äänestysaktiivisuudessa oli yli 22 prosenttiyksikköä. (Taulukko 6.)

**Taulukko 6. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista syntyperän ja iän mukaan europarlamenttivaaleissa 2019, %**

Ikä-luokka	Koko väestö		Suomalais-taustaiset		Ulkomaalais-taustaiset	
	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla
Yhteensä	21,2	40,8	21,6	41,2	8,6	19,0
18-24	11,0	24,2	11,2	24,6	4,3	9,8
25-34	12,8	28,5	13,1	29,0	5,6	12,2
35-44	12,9	36,8	13,2	37,4	6,1	17,2
45-54	15,8	41,5	16,0	42,0	7,8	20,6
55-64	24,5	47,9	24,7	48,2	11,2	25,0
65-74	37,5	57,0	37,7	57,1	20,7	37,5
75-	30,9	43,5	31,0	43,6	25,3	38,4



# Liitetaulukot

**Liitetaulukko 1. Vaalipäivän äänestystiedot: äänioikeutettujen osuudet europarlamenttivaaleissa 2019, %**

		Osuus äänioikeutetuista (%)
<b>Helsingin vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>	<b>1,4</b>
	Helsinki	1,4
<b>Uudenmaan vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>	<b>48,1</b>
	Vantaa	100,0
	Karkkila	100,0
	Kerava	45,9
	Kirkkonummi	100,0
	Lohja	100,0
	Mäntsälä	60,2
	Nurmijärvi	84,8
	Porvoo	79,8
	Sipoo	100,0
	Tuusula	37,7
	Vihti	100,0
<b>Varsinais-Suomen vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>	<b>41,0</b>
	Aura	100,0
	Kaarina	100,0
	Kustavi	100,0
	Kemiönsaari	100,0
	Parainen	100,0
	Masku	100,0
	Mynämäki	100,0
	Naantali	77,8
	Paimio	100,0
	Raisio	100,0
	Salo	89,9
	Somero	100,0
	Uusikaupunki	89,2
	<b>Satakunnan vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>
Eurajoki		100,0
Harjavalta		100,0
Karvia		100,0
Nakkila		100,0
Pomarkku		100,0
Pori		81,9
Rauma		19,6
Siikainen		100,0

		Osuus äänioikeutetuista (%)
<b>Hämeen vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>	<b>28,8</b>
	Asikkala	67,1
	Forssa	80,5
	Hausjärvi	100,0
	Hollola	44,0
	Hämeenlinna	18,8
	Janakkala	100,0
	Jokioinen	100,0
	Lahti	19,9
	Sysmä	100,0
	Tammela	79,7
	Ypäjä	100,0
<b>Pirkanmaan vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>	<b>59,5</b>
	Hämeenkyrö	100,0
	Juupajoki	100,0
	Kangasala	13,0
	Orivesi	60,7
	Parkano	100,0
	Pälkäne	100,0
	Sastamala	51,5
	Tampere	100,0
	Valkeakoski	87,6
<b>Kaakkois- Suomen vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>	<b>14,0</b>
	Kouvola	5,3
	Luumäki	100,0
	Mikkeli	39,9
	Pertunmaa	100,0
	Pieksämäki	100,0
	Pyhtää	100,0
	Sulkava	88,1
	Taipalsaari	41,6
	Virolahti	85,0

		Osuus äänioikeutetuista (%)
<b>Savo- Karjalan vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>	<b>35,3</b>
	Ilomantsi	100,0
	Joensuu	97,5
	Keitele	100,0
	Kontiolahti	73,4
	Outokumpu	100,0
	Lapinlahti	53,5
	Lieksa	97,8
	Liperi	100,0
	Pielavesi	66,7
	Polvijärvi	84,8
	Tuusniemi	100,0
	Varkaus	16,5
	Vieremä	100,0
<b>Vaasan vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>	<b>38,5</b>
	Alajärvi	100,0
	Alavus	100,0
	Halsua	100,0
	Isojoki	100,0
	Kannus	100,0
	Kaskinen	100,0
	Kaustinen	100,0
	Kristiinankaupunki	67,2
	Kuortane	100,0
	Lappajärvi	100,0
	Luoto	53,0
	Maalahti	83,3
	Mustasaari	66,4
	Närpiö	15,5
	Perho	100,0
	Seinäjoki	20,7
	Soini	100,0
	Toholampi	84,5
	Vaasa	100,0
Vöyri	100,0	
Ähtäri	100,0	

		Osuus äänioikeutetuista (%)
<b>Keski-Suomen vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>	<b>83,0</b>
	Hankasalmi	84,3
	Jyväskylä	99,1
	Jämsä	100,0
	Kannonkoski	100,0
	Karstula	100,0
	Kivijärvi	100,0
	Konnevesi	100,0
	Laukaa	100,0
	Muurame	100,0
	Petäjävesi	100,0
	Saarijärvi	100,0
	Toivakka	100,0
	Viitasaari	85,0
	Äänekoski	28,5
<b>Oulun vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>	<b>74,8</b>
	Alavieska	100,0
	Haapajärvi	100,0
	Haapavesi	100,0
	Hailuoto	100,0
	Kajaani	61,0
	Kempele	100,0
	Kuusamo	100,0
	Liminka	100,0
	Lumijoki	100,0
	Muhos	80,7
	Nivala	100,0
	Oulainen	7,4
	Oulu	100,0
	Pudasjärvi	66,3
	Puolanka	100,0
	Pyhäjärvi	100,0
	Raahe	40,0
	Reisjärvi	100,0
	Sotkamo	100,0
Vaala	100,0	
Utajärvi	100,0	
Ylivieska	100,0	

		Osuus äänioikeutetuista (%)
<b>Lapin vaalipiiri</b>	<b>Vaalipiiri yhteensä</b>	<b>70,7</b>
	Inari	73,3
	Kemi	100,0
	Keminmaa	28,0
	Kolari	52,2
	Pelkosenniemi	100,0
	Posio	100,0
	Ranua	100,0
	Rovaniemi	100,0
	Sodankylä	73,2
	Tervola	100,0
	Tornio	78,4

## Liitetaulukko 2. Äänioikeutettujen taustatekijöitä europarlamenttivaaleissa 2019

	Äänioikeutetut/ koko maa	Äänestysalueet, joilta kaikki äänestystieto
Ikä k/a	51,0	50,6
Sukup., miehiä (%)	48,6	48,8
tulot, mediaani (e)	21 477	21 163
koulutus: perusaste (%)	24,0	23,8
koulutus: keskiaste (%)	43,4	44,5
koulutus: alin korkea-aste (%)	10,0	10,1
koulutus: alempi korkea-aste (%)	11,7	11,8
koulutus: ylempi korkeak., tutk. (%)	10,7	9,5
työllisiä (%)	52,3	51,8
työttömiä (%)	6,2	6,5
opiskelijoita (%)	6,6	7,1
eläkeläisiä (%)	31,3	31,1
muut työvoiman ulkopuolella (%)	3,1	3,0
suomen- kielisiä (%)	92,1	93,9
ruotsin- kielisiä (%)	5,2	4,0
muun- kielisiä (%)	2,5	2,0
KESK kannatus (%)	13,5	15,3
PS kannatus (%)	13,8	14,8
KOK kannatus (%)	20,8	19,4
SDP kannatus (%)	14,6	15,4
VIHR kannatus (%)	16,0	14,5
VAS kannatus (%)	6,9	6,9
RKP kannatus (%)	6,3	5,0
KD kannatus (%)	4,9	4,9
MUUT kannatus (%)	3,1	3,3

# Europarlamenttivaalit, laatuseloste

## 1. Tilastotietojen relevanssi

### 1.1 Yhteenveto tilaston tietosisällöstä

Tilastokeskus tuottaa europarlamenttivaaleista Suomen viralliset tilastot, jotka sisältävät keskeiset tiedot ehdokkaista, valituista, äänioikeutetuista, äänestäneistä ja puolueiden kannatuksesta. Ennakkotiedot on julkaistu internetissä ensimmäisistä Suomessa järjestettävistä Europarlamenttivaaleista alkaen (1996), nämä tilastot ovat päivitetty vahvistetun tuloksen mukaisilla luvuilla. Europarlamenttivaalit-tilastosivulla on myös taulukoita tietokannoissa eli StatFin-palvelu, jossa vuodesta 2004 alkaen tiedot löytyvät myös äänestysalueittain.

### 1.2 Olennaiset käsitteet

#### *Vaalitoimitus*

Europarlamenttivaalit toimitetaan joka viides vuosi kaikissa jäsenmaissa. Euroopan parlamentti on ainoa kansainvälinen toimielin, jonka kansalaiset valitsevat suorilla vaaleilla. Vaalien käytännön järjestelyistä vastaavat kansalliset viranomaiset. Suomessa järjestäjänä on oikeusministeriö, joka vahvistaa ehdokkaat ja vaalituloksen. Suomessa europarlamenttivaalit toimitetaan toukokuun 26 päivä, sunnuntaina. Vaalit toimitetaan voimassa olevan vaalilain mukaisesti, tarkemmin Oikeusministeriön verkkosivuilla [www.vaalit.fi](http://www.vaalit.fi) (=> vaalilainsäädäntö) ja [www.finlex.fi](http://www.finlex.fi), vaalilaki (714/1998).

#### *Vaalilainsäädäntö*

Euroopan parlamentin jäsenten vaalit (europarlamenttivaalit) toimitetaan kussakin jäsenvaltiossa kansallisen vaalilainsäädännön mukaisesti. Tämän lisäksi noudatetaan EU:n vaalisäädöksen (vuodelta 1976) määräyksiä. Vuonna 1998 tehdyllä vaalilainsäädännön muutoksella koottiin kaikkia vaaleja koskevat säännökset yhteen lakiin, vaalilakiin (714/1998), joka tuli voimaan 8.10.1998. Lailla 1213/2013 muutettu vaalilain (714/1998) 2§:n 2 momentti ja 18§:n 3 momentti. Laki 1213/2013 tuli voimaan 1.1.2014.

#### *Vaalilainsäädännön muutos 939/2017*

Vaalilain muutos (939/2017), jossa mahdollistettiin kirjeäänestys ulkosuomalaisille ja muille vaalien ajan ulkomailla oleville, vahvistettiin 14.12.2017 ja se tulee voimaan 1.11.2018. Kirjeäänestystä voidaan käyttää ensimmäistä kertaa vuoden 2019 eduskuntavaaleissa.

Hallituksen esitys laiksi vaalilain muuttamisesta (HE 101/2017 vp).

Vaalien toimittamisen keskeiset periaatteet

Kaikki Suomen vaalit toimitetaan noudattaen seuraavia periaatteita:

- **Vaalit ovat välittömät.** Valitsijat (äänioikeutetut) äänestävät suoraan niitä henkilöitä, jotka he tahtovat saada valituiksi.
- **Vaalit ovat suhteelliset.** Suhteellisissa vaaleissa jokainen puolue (tai muu ryhmittymä) saa sen määrän valittuja edustajia kuin mitä sen vaaleissa saama äänimäärä suhteessa muihin ryhmittymiin edellyttää (ei presidentinvaalit).
- **Vaalit ovat salaiset.** Vaalisalaisuudella tarkoitetaan, etteivät vaaliviranomaiset eivätkä muutkaan saa tietää, ketä äänestäjä on äänestänyt, vai onko hän jättänyt tyhjän äänestyslipun. Sen sijaan tieto siitä, onko äänioikeutettu käyttänyt äänioikeuttaan eli käynyt äänestämässä, ei kuulu vaalisalaisuuden piiriin.
- **Vaaleissa on yleinen ja yhtäläinen äänioikeus.** Yleisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että äänioikeus on riippuvainen vain sellaisista edellytyksistä, jotka kansalaisella yleensä on. Yhtäläisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että jokaisella äänioikeutetulla on yhtäläinen äänioikeus vaikuttaa vaalin tulokseen. Yleisissä vaaleissa kullakin on yksi ääni.
- **Kunkin äänestäjän on äänestettävä itse.** Äänioikeutta ei saa käyttää valtuusmiehen eli asiamiehen kautta.

- **Äänestämisen on tapahduttava vaaliviranomaisen edessä.** Poikkeuksena kirjeäänestys, joka ei tapahdu vaaliviranomaisen edessä. Kirjeäänestyksessä äänestäjän tulee hankkia kaksi todistajaa, jotka allekirjoittavat todistuksen siitä, että äänestys on tapahtunut vaalisalaisuus säilyttäen ja vaalivapautta kunnioittaen.
- **Suomen vaalijärjestelmä on henkilö- ja puoluevaalin yhdistelmä,** jossa samalla yhdellä numerolla äänestetään sekä puoluetta että henkilöä (ei presidentinvaalit).

*Äänioikeus (2§ 2, muutos 1.1.2014), äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot (18§ 3, muutos 1.1.2014) sekä vaalikelpoisuus*

Suomessa toimitettavissa europarlamenttivaaleissa äänioikeutettu on jokainen viimeistään vaalipäivänä 18 vuotta täyttänyt:

- a) Suomen kansalainen asuinpaikkaan katsomatta, ja
- b) muun EU:n jäsenvaltion kansalainen, joka ei ole menettänyt vaalikelpoisuuttaan kotivaltiossaan ja on viimeistään 80. päivänä ennen vaalipäivää ilmoittautunut maistraatille otettavaksi Suomen äänioikeusrekisteriin ja
- b1) jolla on kotikunta Suomessa 51. päivänä ennen vaalipäivää tai
- b2) joka on EU:n tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa tai tällaisen henkilön perheenjäsen, joka asuu Suomessa.

Äänioikeutettu saa samoissa europarlamenttivaaleissa äänestää vain yhdessä EU:n jäsenvaltiossa: joko kotivaltiossaan tai siinä valtiossa, jossa asuu (asuinvaltiossaan).

Suomen kansalainen, joka on säädetyssä määräajassa ilmoittautunut äänestäjäksi jonkun toisen EU:n jäsenvaltion europarlamenttivaaleissa, ei ole äänioikeutettu Suomen europarlamenttivaaleissa.

Äänioikeutettu voi äänestää joko 1) ennakkoäänestysaikana tai 2) vaalipäivänä sunnuntaina.

*Muiden EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten äänestäminen Suomessa*

Suomessa asuvat muiden EU:n jäsenvaltioiden kansalaiset voivat halutessaan äänestää Suomen europarlamenttivaaleissa. Tämän edellytyksenä on, että henkilö itse ilmoittautuu Suomen äänioikeusrekisteriin viimeistään 7.3.2019 ennen klo 16. Ilmoittautuminen tehdään maistraatille.

Kun henkilö on otettu Suomen äänioikeusrekisteriin, Suomen viranomaiset lähettävät siitä tiedon hänen kotivaltionsa viranomaisille, jotka poistavat hänet kotivaltion vaaliluetteloista. Tämä siksi, että EU:n vaalisäädöksen mukaan henkilö voi äänestää vain yhdessä jäsenvaltiossa, valintansa mukaan joko asuin- tai kotivaltiossaan.

Suomen äänioikeusrekisteriin otettu EU-kansalainen on myös kelpoinen olemaan ehdokkaana Suomen europarlamenttivaaleissa.

*Suomen kansalaisen äänestäminen toisessa EU:n jäsenvaltiossa*

Toisessa EU:n jäsenvaltiossa asuva äänioikeutettu Suomen kansalainen saa valita, äänestääkö hän asuinvaltionsa vai Suomen europarlamenttivaaleissa.

Jos hän haluaa äänestää asuinvaltionsa europarlamenttivaaleissa, hänen on ilmoitauduttava asuinvaltionsa vaaliluetteloon sen mukaisesti ja siinä aikataulussa kuin asuinvaltion vaalilainsäädännössä on määrätty. Sen jälkeen asuinvaltion vaaliluetteloa pitävä viranomaisen ilmoittaa asiasta Suomen Väestörekisterikeskukselle, joka poistaa hänen nimensä Suomen vaalien äänioikeusrekisteristä.

Jos hän haluaa äänestää Suomen europarlamenttivaaleissa, hänen ei tarvitse tehdä mitään, vaan hän on automaattisesti äänioikeutettu Suomen vaaleissa. Kuitenkin, jos äänioikeutettu on aiemmin ilmoittautunut äänestämään asuinvaltionsa vaaleissa ja haluaa nyt äänestää Suomen vaaleissa, hänen tulee perua tuo aiempi ilmoittautumisensa asuinmaansa vaaliviranomaiselle. Mikäli äänioikeutettu on epävarma, onko ilmoittautuminen voimassa, asian voi tarkistaa ottamalla yhteyttä asuinvaltion vaaliviranomaiseen



Jos Yhdistynyt kuningaskunta (UK) eroaa Euroopan unionista ennen vaalikauden alkua (Brexit), se ei osallistu vuoden 2019 europarlamenttivaaleihin. Kaikki UK:ssa asuvat Suomen kansalaiset tullaan automaattisesti ottamaan Suomen europarlamenttivaalien äänioikeusrekisteriin ja heille tullaan lähettämään ilmoitus äänioikeudesta siihen osoitteeseen, jonka he ovat ilmoittaneet Suomen väestötietojärjestelmään.

#### *Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot*

Jollei äänioikeutetulla ole kotikuntaa Suomessa 51. päivänä ennen vaalipäivää, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään kotikuntalain mukainen väestökirjanpitokunta. Jollei tämä kunta enää kuulu Suomen alueeseen, merkitään sen sijaan Helsingin kaupunki. Jollei europarlamenttivaaleissa äänioikeutetulla Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisella ole kotikuntaa Suomessa, kotikunnan sijasta merkitään äänioikeuskunta. Äänioikeutettu kuuluu näissä tapauksissa äänestysalueeseen, jonka valtuusto on 8§:n 1 momentin nojalla määrännyt niitä äänioikeutettuja varten, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle.

#### *Vaalikelpoisuus*

Vaalikelpoisuudesta europarlamenttivaaleissa on voimassa, mitä vaalikelpoisuudesta eduskuntavaaleissa säädetään. Vaalikelpoinen eli kelpoinen ehdokkaaksi on siten

1. jokainen Suomen kansalainen, jolla on vaaleissa äänioikeus ja joka ei ole vajaavaltainen sekä
2. jokainen äänioikeutettu Euroopan unionin jäsenvaltion kansalainen, joka on ilmoittautunut ja otettu äänioikeusrekisteriin Suomessa ja joka ei ole menettänyt vaalikelpoisuuttaan kotivaltionsa vaaleissa.

#### *Euroopan parlamentin jäsenenä ei kuitenkaan voi olla:*

1. valtioneuvoston jäsen;
2. Euroopan komission jäsen;
3. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tai ensimmäisen asteen tuomioistuimen tuomari, julkisasiamies tai kirjaaja;
4. Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsen;
5. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen;
6. Euroopan oikeusasiamies;
7. Euroopan yhteisön tai Euroopan atomienergiayhteisön talous- ja sosiaalikomitean jäsen;
8. alueiden komitean jäsen;
9. Euroopan yhteisön tai Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen nojalla asetetun yhteisön varoja hoitavan tai pysyvää välitöntä hallinnollista tehtävää hoitavan komitean tai muun toimielimen jäsen;
10. Euroopan investointipankin johtokunnan tai hallintoneuvoston jäsen taikka Euroopan investointipankin henkilöstöön kuuluva;
11. Euroopan yhteisöjen toimielimen tai sellaiseen sidoksissa olevan erityiselimen tai Euroopan keskuspankin palveluksessa oleva virkamies tai toimihenkilö; ja
12. sellainen viran tai toimen haltija, joka perustuslain mukaan ei voi olla kansanedustajana.

#### *Ehdokkaiden asettaminen*

Ehdokkaita europarlamenttivaaleissa voivat asettaa

1. puolerekisterissä olevat puolueet sekä
2. äänioikeutettujen perustamat valitsijayhdistykset.

Asetetut ehdokkaat ovat ehdokkaina koko maassa. Kukin puolue voi asettaa enintään 20 ehdokasta. Puolueet voivat muodostaa keskenään vaaliliittoja. Vaaliliittoja muodostaneiden puolueiden ehdokkaiden yhteismäärä saa kuitenkin enintään olla sama kuin yksittäisellä puolueella (eli 20). Kaikki ehdokkaat asetetaan valtakunnallisesti. Valitsijayhdistyksen yhden ehdokkaan asettamiseksi voi perustaa vähintään 2 000 äänioikeutettua henkilöä. Valitsijayhdistykset voivat muodostaa yhteislistan, jossa voi olla enintään 20 ehdokasta.

Puolueen ja valitsijayhdistyksen tulee toimittaa ehdokaslistansa (ehdokashakemuksensa) Helsingin vaalipiirilautakunnalle viimeistään 40. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16. Vuoden 2019 europarlamenttivaaleissa ehdokashakemusten jättämisen määräaika on kuitenkin poikkeuksellisesti torstai 18.4.2019 ennen klo 16. Samaan määräaikaan mennessä vaalipiirilautakunnalle on toimitettava myös ilmoitukset vaaliliitoista ja yhteislistoista.

Helsingin vaalipiirilautakunta laatii ehdokaslistojen yhdistelmän, johon otetaan arvotussa järjestyksessä kaikkien puolueiden, valitsijayhdistysten ja yhteislistojen ehdokkaat. Jokaisesta ehdokkaasta on yhdistelmässä seuraavat tiedot: järjestysnumero (alkaen numerosta 2), nimi, kotikunta sekä arvo, ammatti tai toimi.

#### *Edustajapaikat*

Euroopan parlamentin jäsenten enimmäismäärä on 751 (UK mahdollisen eron jälkeen 705 jäsentä). Kullakin jäsenvaltiolla voi olla enintään 96, mutta vähintään 6 jäsentä.

Suomesta valittavien EP:n jäsenten määrä vuoden 2019 vaaleissa on 14 tai 13, jos Yhdistynyt Kuningaskunta (UK) on EU:n jäsenvaltio vielä vaalikauden alkaessa (=heinäkuun alussa). Aiemmissa europarlamenttivaaleissa Suomesta valittiin EP:n jäseniä seuraavasti: 16 jäsentä vuosina 1996 ja 1999, 14 jäsentä vuonna 2004 sekä 13 jäsentä vuosina 2009 ja 2014.

**Jäsenvaltiot ja niiden nykyiset paikkamäärät sekä se paikkamäärä, joka toteutuu jos UK ei ole enää jäsenvaltio**

Jäsenvaltio	Nykyinen paikkamäärä	Uusi paikkamäärä	Muutos
Saksa	96	96	-
Ranska	74	79	+5
Yhdistynyt kuningaskunta	73	-	-73
Italia	73	76	+3
Espanja	54	59	+5
Puola	51	52	+1
Romania	32	33	+1
Alankomaat	26	29	+3
Kreikka	21	21	-
Belgia	21	21	-
Portugali	21	21	-
Tsekki	21	21	-
Unkari	21	21	-
Ruotsi	20	21	+1
Itävalta	18	19	+1
Bulgaria	17	17	-
Tanska	13	14	+1
Slovakia	13	14	+1
Suomi	13	14	+1
Irlanti	11	13	+2
Kroatia	11	12	+1
Liettua	11	11	-
Slovenia	8	8	-
Latvia	8	8	-
Viro	6	7	+1
Kypros	6	6	-
Luxemburg	6	6	-
Malta	6	6	-
<b>Yhteensä</b>	<b>751</b>	<b>705</b>	

Euroopan parlamentin jäsenet järjestäytyvät poliittisten ryhmien mukaan, eivät kansallisuuksittain. Poliittisen ryhmän muodostamiseen tarvitaan 25 jäsentä vähintään seitsemästä jäsenvaltiosta. Parlamentin paikkajakauma \*15.5.2019 ([www.europarl.europa.eu/meps/fi/search/advanced?groupCode=2970](http://www.europarl.europa.eu/meps/fi/search/advanced?groupCode=2970)):

- EPP-ryhmä, Euroopan kansanpuolueen ryhmä (kristillisdemokraatit) \*216
- S&D, Euroopan parlamentin sosialistien ja demokraattien ryhmä \*185
- EKR, Euroopan konservatiivit ja reformistit \*77
- ALDE&R, Euroopan liberaalidemokraattien liiton ryhmä + Renaissance + USR PLUS \*69
- Vihreät/EVA-ryhmä, Vihreät/Euroopan vapaa allianssi-ryhmä Greens/EFA \*52
- GUE/NGL, Euroopan yhtyneen vasemmiston konfедераatioryhmä/Pohjoismaiden vihreä vasemmisto \*52
- EFDD, Vapauden ja suoran demokratian Eurooppa-ryhmä \*42
- KVE, Kansakuntien ja vapauden Eurooppa \*36
- NI, Sitoutumattomat \*20

Parlamentin paikkaluku on jaettu niin, että väkiluvultaan pienillä jäsenmailla on suhteellisesti enemmän paikkoja kuin suurilla jäsenmailla.

### **Euroopan parlamentin poliittisten ryhmittymien nimet, lyhenteet sekä ryhmän suomalaisten jäsenten puolueet (tilanne 5.6.2019)**

Ryhmän suomalaisten jäsenten puolue	Ryhmän lyhenne	Ryhmän nimi suomeksi ja lyhenne
Kansallinen Kokoomus KOK	EPP	Euroopan kansanpuolueen ryhmä (kristillisdemokraatit) EPP
Suomen Keskusta KESK Suomen ruotsalainen kansanpuolue RKP	ALDE&R	Euroopan liberaali-demokraattien liiton ryhmä + Renaissance + USR PLUS ALDE
Perus-suomalaiset PS	ECR	Euroopan konservatiivit ja reformistit ECR
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	S & D	Euroopan parlamentin sosialistien ja demokraattien ryhmä S & D
Vihreä liitto VIHR	Vihreät/EVA	Vihreät/ Euroopan vapaa allianssi ryhmä Vihreät/EVA
Vasemmistoliitto VAS	GUE/NGL	Euroopan yhtyneen vasemmiston konfederaatio-ryhmä/ Pohjoismaiden vihreä vasemmisto GUE/NGL
..	EFDD	Vapauden ja suoran demokratian Eurooppa EFDD
..	NI	Sitoutumattomat – jäsenet, jotka eivät kuulu mihinkään poliittiseen ryhmään NI
..	KVE	Kansakuntien ja vapauden Eurooppa KVE

Edustajapaikat jaetaan puolueiden, vaaliliittojen ja valitsijayhdistysten kesken niiden koko maassa yhteensä saamien äänimäärien mukaan noudattaen d'Hondtin menetelmää. Puolue, vaaliliitto tai yhteislista saa ensimmäiseksi vertausluvukseen puolueen, vaaliliiton tai yhteislistan koko äänimäärän. Ryhmittymässä eniten ääniä saanut saa sitten vertausluvukseen ryhmittymän koko äänimäärän, toiseksi tullut puolet puolueen äänimäärästä ja kolmanneksi tullut kolmasosan jne.

#### *Vaalipiiri- ja kuntamuutokset sekä kuntaliitokset*

Eri vuosien vaaleja koskevat vaalipiiri- ja kuntamuutokset sekä kuntaliitokset on esitetty internetissä Luokitukset-osiossa (Europarlamenttivaalit kotisivulla).

Vaalipiirijakoa muutettiin 1.9.2013 voimaan tulevalla lailla vaalilain muuttamisesta (271/2013) ja sovellettiin ensimmäisen kerran eduskuntavaaleissa 2015 (19.4.2015). Vaalilain muutoksessa yhdistettiin Kymen (08) ja Etelä-Savon (09) vaalipiirit Kaakkois-Suomen vaalipiiriksi (08) sekä Pohjois-Savon (10) ja Pohjois-Karjalan (11) vaalipiirit Savo-Karjalan vaalipiiriksi (09).

Kunnat on sijoitettu vaalipiireihin voimassa olevan vaalipiirijaon mukaan. Vuoden 2019 alussa on kuntien lukumäärä Manner-Suomessa 295 ja Ahvenanmaan maakunnassa 16.

Tilastossa on käytetty voimassa olevaa tilastollista kuntaryhmitystä (Tilastokeskus, Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot). Tilastollisessa kuntaryhmityksessä kunnat jaetaan taajamaväestön osuuden ja suurimman taajaman väkiluvun perusteella kaupunkimaisiin, taajaan asuttuihin ja maaseutumaisiin kuntiin. Luokitus perustuu vuonna 2018 tehtyyn taajamarajaukseen ja ja kunnan väkilukutietoon vuodelta 2017. Taajamarajaus tuotetaan Suomen ympäristökeskuksessa vuosittain.

1. Kaupunkimaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000.
2. Taajaan asuttuja kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 %, asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000.
3. Maaseutumaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000, sekä kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 %, asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4 000.

#### *Käytetyt luokitukset*

Vaalipiirien nimet europarlamenttivaaleissa 2019 ovat:

1. Helsingin vaalipiiri
2. Uudenmaan vaalipiiri
3. Varsinais-Suomen vaalipiiri
4. Satakunnan vaalipiiri
5. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri
6. Hämeen vaalipiiri
7. Pirkanmaan vaalipiiri
8. Kaakkois-Suomen vaalipiiri
9. Savo-Karjalan vaalipiiri
10. Vaasan vaalipiiri
11. Keski-Suomen vaalipiiri
12. Oulun vaalipiiri
13. Lapin vaalipiiri

Europarlamenttivaaleissa Suomi on yhtenä vaalipiirinä. Ehdokkaat ovat ehdokkaina koko maassa ja äänestäjä voi äänestää ketä ehdokasta tahansa. Europarlamenttivaaleissa annetut äänet lasketaan kuitenkin ensivaiheessa vaalipiirikohtaisesti ja sen jälkeen Helsingin vaalipiirilautakunta yhdistää kaikkien vaalipiirien tulokset koko maan tulokseksi.

Tilastokeskuksen kuntaluokitus. Vaalipiiri, kuntaryhmä, kunta, äänestysalue, puolue (puoluerekisteriin merkityt), ehdokkaiden ja valittujen ikä, kansalaisuus ja asuinmaa.

*Europarlamenttivaaleissa 2019 asettivat ehdokkaita seuraavat rekisteröidyt puolueet (17/19):*

- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)
- Suomen Keskusta (KESK)
- Kansallinen Kokoomus (KOK)
- Suomen Ruotsalainen kansanpuolue (RKP)
- Suomen Kristillisdemokraatit (KD)
- Vihreä liitto (VIHR)
- Vasemmistoliitto (VAS)
- Perussuomalaiset (PS)
- Suomen Kommunistinen Puolue (SKP)
- Liberaalipuolue - Vapaus valita (LIBE)
- Piraattipuolue (Piraattip.)
- Eläinoikeuspuolue (EOP)
- Kansalaispuolue (KP)
- Feministinen Puolue (FP)
- Sininen tulevaisuus (Sin)
- Suomen kansa ensin (SKE)
- Seitsemän tähden liike (STL)

### *Tietojenkieruumenetelmät ja tietolähde*

Tilastokeskus saa vaalien perusaineiston oikeusministeriön vaalitietojärjestelmästä, jonka teknisen toteuttamisen hoitaa Tieto Oyj. Tilastokeskus kerää tietoja erillisellä lomakkeella ennakoäänestämisestä kunnilta, jotka eivät käytä sähköistä äänioikeusrekisteriä (Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirin kunnat).

### **1.3 Lait, asetukset ja suositukset**

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (laki Tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös vaalitulokset. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Väestö- ja elinoloilastot vaalitulosten tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-954-18).

## **2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus**

Tilasto perustuu kokonaisuaineistoon. Tilaston perusaineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään, joka koostuu viidestä osajärjestelmästä. Näitä ovat:

1. Pohja- ja paikkatietojärjestelmä, jossa ovat tiedot mm. vaalipiiri-, kunta-, äänestysaluejaoista, vaaliviranomaisista sekä äänestyspaikoista (äänestyspaikkarekisteri, jossa ovat tiedot yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista).
2. Äänioikeusjärjestelmä (äänioikeusrekisteri), johon Väestörekisterikeskus poimii tiedot äänioikeutetuista 46. päivänä (10.4.2019) ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteri perustetaan kutakin vaalia varten erikseen. Äänioikeusrekisteriin otetaan jokaisesta äänioikeutetusta ne tiedot (mm. nimi, henkilötunnus, vaalipiiri, kotikunta ja äänestyspaikka), jotka olivat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä (5.4.2019) ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteri tulee lainvoimaiseksi 12. päivänä ennen vaalipäivää klo 12. Äänioikeusrekisteri on käytössä ennakoäänestyspaikoissa ja jokaisen ennakkoon äänestävän äänestämisestä tehdään siihen merkintä. Ennakoäänestyksen jälkeen rekisteristä tulostetaan vaaliluettelot vaalipäivän äänestyspaikoille. Äänioikeusrekisteriä voidaan kuitenkin käyttää myös vaalipäivän äänestyspaikalla vaaliluettelon sijasta.
3. Ehdokasjärjestelmä (ehdokasrekisteri, vahvistetaan 25.4.2019), johon merkitään ehdokkaasta seuraavat tiedot: nimi, ehdokasnumero, ammatti, kotikunta, puolue/valitsijayhdistys (jonka ehdokkaana hän on), henkilötunnus.
4. Keskitetty laskentajärjestelmä, johon vaalipiirilautakunnat ja kuntien keskusvaalilautakunnat toimittavat vaalien tulostiedot.
5. Tulospalvelujärjestelmä (Tilasto- ja tietopalvelujärjestelmä), jonka avulla vaalien tulostiedot ja muut tilastotiedot välitetään tiedotusvälineille ja Tilastokeskukselle.

Tilastokeskuksen vaalitietojärjestelmä koostuu neljästä vaalitiedostosta, joita ovat: aluetiedosto, puoluetiedosto, ehdokastiedosto ja ehdokasrekisteri.

## **Äänestäneiden tausta-analyysi**

Tiedot äänioikeutetuista ja äänestäneistä on saatu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän äänioikeusrekisteristä. Yksilötason taustatiedot perustuvat Tilastokeskuksen aineistoihin, muun muassa väestö-, työssäkäynti- ja perhetilastoon sekä tutkintorekisteriin.

Tarkastelun kohteena olevat ryhmät ovat yhtäältä kaikki europarlamenttivaaleissa 2019 äänioikeutetut ja ennakkoon äänestäneet, toisaalta äänioikeutetut ja äänestäneet sellaisilla äänestysalueilla, joilla oli käytössä sähköinen äänioikeusrekisteri vuoden 2019 europarlamenttivaaleissa.

Äänioikeutetuista tarkastelussa ovat mukana vain Suomessa asuvat Suomen kansalaiset.

Analyysissä on kuvattu äänioikeutettuja ja äänestäneitä tiettyjen muuttujien suhteen. Taustatiedot ovat yleensä vuosilta 2016-2017. Tätä uudempia tietoja ei ole ollut käytettävissä. Henkilön ikä on ikä vaalipäivänä kokonaisina vuosina.

Seuraavassa on kuvattu analyysissä käytetyt taustamuuttujat.

### *Vaalipiirit*

Äänioikeutetuilla vaalipiiritieto perustuu 51 päivää ennen vaalipäivää poimittuun tietoon henkilön asuinkunnasta Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmässä.

### *Ulkomaalaistausta*

Ulkomaalaistaustaisuutta on tarkasteltu kahden eri muuttujan avulla eli henkilön kielen tai syntyperän mukaan. Kielen mukaan ulkomaalaistaustaisiksi on luokiteltu ne henkilöt, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Syntyperän mukaan ulkomaalaistaustaisina pidetään henkilöitä, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Tieto on vuodelta 2018.

### *Pääasiallinen toiminta*

Pääasiallisen toiminnan käsite kuvaa henkilön taloudellisen toiminnan laatua. Väestö jaetaan pääasiallisen toiminnan perusteella työvoimaan kuuluviin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Nämä ryhmät voidaan edelleen jakaa alaryhmiin. Luokitus perustuu tietoihin henkilön toiminnasta vuoden viimeisellä viikolla. Tiedot pääasiallisesta toiminnasta perustuvat eri rekistereistä saatuihin tietoihin.

Pääasiallisen toiminnan mukainen luokitus on seuraava:

- työlliset
- työttömät
- 0-14-vuotiaat
- opiskelijat, koululaiset
- eläkeläiset
- varusmiehet, siviilipalvelusmiehet
- muut työvoiman ulkopuolella olevat

Analyysissä käytetty tieto kuvaa henkilön toimintaa vuoden 2017 viimeisellä viikolla.

### *Perheasema*

Tässä analyysissä väestö on jaoteltu perheaseman mukaan seuraaviin luokkiin

- avio-/avoperheen vanhempi
- yksinhuoltaja
- lapseton pari
- yksin asuva
- kotona asuva nuori
- muu

Avio-/avoperheen vanhempiin luetaan kaikki avio- tai avoliitossa olevat sekä rekisteröidyssä parisuhteessa elävät, joilla asuu kotona myös omia ja/tai puolison lapsia. Lapsettomia pareja ovat avio-/avoliitossa sekä rekisteröidyssä parisuhteessa elävät, joilla ei ole lapsia. Kotona asuviksi nuoriksi on määritelty omien/oman tai ottovanhempiensa/vanhempansa kanssa asuvat lapsen asemassa olevat henkilöt. Ryhmä ”muu” sisältää

ne perheettömät, jotka asuvat yhdessä muiden henkilöiden kanssa (esimerkiksi lapsensa perheen kanssa asuva äiti/isä), asunnottomat ja laitosväestö. Yksin asuvat perheettömät ovat luokassa ”yksin asuva”.

Tieto henkilön perheasemasta on vuodelta 2017.

#### *Lasten lukumäärä*

Analyysissä on käytetty lasten lukumääränä henkilön biologisten ja adoptoitujen lasten lukumäärää. Tieto on vuodelta 2017.

#### *Koulutusaste*

Perusasteen tutkinnon suorittaneilla on koulutusta korkeintaan 9 vuotta. Näitä koulutuksia ovat esim. kansa-, keski- ja peruskoulun tutkinnot.

Keskiasteen tutkinnon suorittaneilla on koulutusta 11–12 vuotta. Näitä koulutuksia ovat esim. ylioppilastutkinnot, 1-3 -vuotiset ammatilliset tutkinnot ja ammatilliset perustutkinnot.

Alimman korkea-asteen koulutus kestää 2-3 vuotta keskiasteen jälkeen. Näitä koulutuksia ovat esim. tekniikan, merkonomien ja sairaanhoitajan tutkinnot, jotka eivät ole ammattikorkeakoulututkintoja.

Alemman korkeakoulututkinnon suorittaminen vaatii 3-4 vuotta päätoimista opiskelua keskiasteen jälkeen. Alemmaan korkeakouluasteeseen luetaan esim. ammattikorkeakoulututkinnot ja alemmat korkeakoulututkinnot.

Ylemmän korkeakouluasteen tutkinnon suorittaminen vaatii pääsääntöisesti 5-6 vuotta päätoimista opiskelua keskiasteen jälkeen. Ylempään korkeakouluasteeseen luetaan esim. maisteritutkinnot ja lääkäreiden erikoistumistutkinnot.

Tutkijakoulutusasteen tutkinnon suorittaminen edellyttää itsenäisen ja julkaisukelpoisen tutkimustyön tai väitöskirjan tekemistä. Tutkinnot ovat tieteellisiä lisensiaatin ja tohtorin tutkintoja.

Tiedot henkilön koulutuksesta saadaan Tilastokeskuksen tutkintorekisteristä. Analyysissä käytetyt tiedot ovat vuodelta 2017.

#### *Käytettävissä olevat rahatulot*

Käytettävissä olevat rahatulot sisältävät rahamääräiset tuloerät ja työsuhteeseen liittyvät luontoisedut. Rahatuloihin eivät sisälly laskennalliset tuloerät, joista tärkein on laskennallinen asuntotulo. Kun bruttorahatuloista vähennetään maksetut tulonsiirrot, jäljelle jäävä tulo on käytettävissä oleva rahatulo.

Tieto on vuodelta 2017.

#### *Mediaanitulo*

Kun tulonsaajat asetetaan tulojen mukaan suuruusjärjestykseen, mediaanitulo on keskimmäisen tulonsaajan tulo. Keskimmäisen tulonsaajan kummallekin puolelle jää yhtä monta tulonsaajaa. Mediaani ei ole yhtä herkkä poikkeaville äärihavainnoille kuin aritmeettinen keskiarvo.

#### *Ammatti*

Ammattia on tarkasteltu Ammattiluokitus 2010 avulla, jolla kuvataan yhteiskunnan ammattirakennetta.

Tieto on vuodelta 2016.

### **3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus**

Vaalitilastojen aineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään ja vaaliviranomaisten toimittamiin tietoihin, joita voidaan pitää luotettavana.

### **4. Tietojen ajantasaisuus ja tarkkuus**

Vahvistetut tiedot poikkeavat aina jonkin verran ennakkotilastojen luvuista. Vaaliyön jälkeiset 'ennakkotulokset' palvelevat käyttäjiä kunnes saadaan vahvistettu tulos.



Tulokset muuttuvat vahvistetun tuloksen jälkeen kaikilta osin: äänestysalueittain, kunnittain, vaalipiireittäin, puolueittain sekä kaikkien ehdokkaiden ja valittujen saamien äänimäärien suhteen, jolloin jopa heidän keskinäinen järjestyksensä voi muuttua.

## 5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Ensimmäinen aineisto eli ennakkotilastot julkaistaan internetissä, StatFin-palvelussa sekä Europarlamenttivaalit-tilastosivulla, mahdollisimman pikaisesti. Kunnittaiset ja äänestysalueittaiset vaalitiedot sekä valittujen saamat äänimäärät viedään StatFin-palveluun.

Europarlamenttivaalit-tilastosivulla julkaistaan kolmella kielellä (suomi, ruotsi ja englanti) julkistuksia ja kyseistä vaalia koskevia taulukoita. Toinen aineisto eli lopulliset tiedot toimitetaan Tilastokeskukselle vaalituloksen vahvistamisen jälkeen. Vaalituloksen vahvistamisen jälkeen julkaistaan Internetissä ennakkotilastoja vastaavat vahvistetut tiedot tilastosivulla sekä päivitetään StatFin-palveluun tietokannat.

## 6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Uusi tilastollinen kuntaryhmitys (kaupunkimaiset, taajamamaiset ja maaseutumaiset) otettiin käyttöön vuodesta 1999 alkaen. Sitä aikaisemmin kunnat ryhmiteltiin seuraavasti: kaupungit ja muut kunnat. Vaalien välillä tapahtuneet vaalipiiri- ja kuntamuutokset on huomioitu tilastoissa, joissa on vertailutieto edellisen vaalin tuloksiin.

Europarlamenttivaalit-tilastosivulla esitetään vaalitulostietoja aikasarjataulukkoina ensimmäisistä europarlamenttivaaleista 1996 alkaen. Ennakkotilastot europarlamenttivaaleista on julkaistu internetissä tilastosivulla. StatFin-palvelussa on aikasarja europarlamenttivaaleista alkaen vuodesta 1996 (huom. vuodesta 2004 myös äänestysalueittaiset tiedot).

## 7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys sekä dokumentointi

Oikeusministeriö julkaisee kattavaa yleistietoa eri vaaleista sekä valtakunnallisen ehdokasrekisterin ja vaalitulostietoja verkkosivuillaan ([www.vaalit.fi](http://www.vaalit.fi)). Oikeusministeriön julkaisema tilasto ennakoäänestäneiden osalta poikkeaa Tilastokeskuksen ennakoäänestäneiden tilastosta, sillä ne määritellään eri perustein:

- Oikeusministeriö laskee ennakoäänestäneiden määrän äänioikeutettujen määrästä
- Tilastokeskus laskee ennakoäänestäneiden määrän kaikkien äänestäneiden määrästä

Tilastoissa käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen kotisivuilta.

### Lisätietoja

Sami Fredriksson 029 551 2696

Jaana Asikainen 029 551 3506

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

[vaalit@tilastokeskus.fi](mailto:vaalit@tilastokeskus.fi)

<http://tilastokeskus.fi/europarlamenttivaalit.fi>

Lähde: Europarlamenttivaalit 2019, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: [www.tilastokeskus.fi/palaute](http://www.tilastokeskus.fi/palaute)

---

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus  
puh. 029 551 2220  
[www.tilastokeskus.fi](http://www.tilastokeskus.fi)

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy  
puh. 020 450 05  
[asiakaspalvelu.publishing@edita.fi](mailto:asiakaspalvelu.publishing@edita.fi)  
[www.editapublishing.fi](http://www.editapublishing.fi)

ISSN 1796-0479  
= Suomen virallinen tilasto  
ISSN 1798-2898 (pdf)